

POSTANOWIENIE

Dnia 11 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski

w sprawie z odwołania K. Z.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w P.
o zasiłek chorobowy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 11 stycznia 2022 r.,
wystąpienia Sądu Rejonowego w P. przedstawionego Sądowi Najwyższemu
postanowieniem z dnia 8 lipca 2021 r., o przekazanie na podstawie art. 44¹
w związku z art. 399 § k.p.c. sprawy sygnatura akt V U [...] w zakresie wniosków
odwołującego się o wyłączenie sędziów innemu sądowi równorzędnemu z Sądem
Rejonowym w P.

odmawia przekazania sprawy w przedstawionym zakresie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 8 lipca 2021 r., V U (...), Sąd Rejonowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P. na podstawie art. 44¹ w związku z art. 399 § 1 k.p.c. wystąpił do Sądu Najwyższego o przekazanie do rozpoznania sprawy w zakresie wniosków odwołującego się o wyłączenie sędziów innemu sądowi równorzędnemu. W uzasadnieniu postanowienia Sąd Rejonowy podniósł, że K. Z. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w P. z dnia 20 lipca 2020 r. odmawiającej mu prawa do zasiłku chorobowego za okres od 8 stycznia 2020 r. do 24 stycznia 2020 r. z tytułu umowy o pracę zawartej od 19 kwietnia 2010 r. z płatnikiem składek A.S.A. Odwołanie zostało oddalone wyrokiem Sądu

Rejonowego w P. z dnia 12 października 2020 r. i odwołujący się wniósł apelację, która nie została jeszcze rozpoznana.

Niniejsze postępowanie zostało wszczęte na skutek skargi odwołującego się o wznowienie postępowania, w której odwołujący się złożył wniosek o wyłączenie wszystkich sędziów apelacji poznańskiej jako "uczestników automatycznego systemu bezkarności i zarazem jego beneficjentów". W ocenie Sądu Rejonowego wniosek o przekazanie do rozpoznania sprawy innemu równorzędnemu sądowi rejonowemu jest uzasadniony, gdyż odwołujący się był i jest stroną licznych postępowań w sprawach ubezpieczeń społecznych. Wielokrotnie w ich toku składał wnioski o wyłączenie sędziów, manifestując swój brak zaufania oraz kwestionując rzetelność, bezstronność i uczciwość sędziów Sądu Rejonowego w P. Działania te prowadzą do znacznego przedłużenia postępowań, uniemożliwiając rozpoznanie w terminie wniosków o wyłączenie sędziów. Dlatego dla zapewnienia sprawnego przebiegu postępowania, a także jego konstytucyjnego i konwencyjnego standardu, zasadne jest przekazanie rozpoznania sprawy w zakresie wniosków o wyłączenie sędziów innemu równorzędnemu sądowi, wobec którego odwołujący się nie będzie mógł formułować zarzutów opieranych na wzajemnej znajomości sędziów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 44¹ k.p.c. Sąd Najwyższy może przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego (§ 1). O przekazanie sprawy może wystąpić sąd właściwy (§ 2). Wystąpienie (wniosek) Sądu Rejonowego o przekazanie rozpoznania sprawy w zakresie wniosków o wyłączenie sędziów innemu równorzędnemu sądowi nie podlega uwzględnieniu.

Po pierwsze, właściwość sądu jest kategorią konstytucyjną (zob. art. 45 ust. 1 Konstytucji RP) a przesłanki jej zmiany uregulowane w art. 44¹ k.p.c. mają charakter wyjątków od kodeksowej zasady rozpoznawania sprawy przez sąd właściwy. W konsekwencji art. 44¹ k.p.c. powinien być interpretowany w sposób ścisły, gdyż chodzi w nim o przekazanie sprawy do rozpoznania, a więc

przekazanie sprawy innemu sądowi do rozstrzygnięcia co do istoty sprawy, a nie przekazanie poszczególnych wniosków procesowych, czynności procesowych czy części postępowania. Przepis wyjątkowy nie może być interpretowany rozszerzająco, zwłaszcza nie ma zastosowania argumentacja, skoro można przekazać "całą sprawę", to tym bardziej można przekazać "część sprawy" (*argumentum a maiori ad minus*; por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 6 lipca 2021 r., IV CO 109/21, LEX nr 3207943; z dnia 5 marca 2020 r., IV CO 44/20, LEX nr 3054026; z dnia 16 marca 2020 r. IV CO 18/20, LEX nr 3008565; z dnia 3 lutego 2021 r., IV CO 330/20, LEX nr 3117729).

Po drugie (i przede wszystkim) art. 44¹ k.p.c. dotyczy "wyłączenia sądu", a nie "właściwości" sądu (tak trafnie J. Gudowski: Wyłączenie sądu jako organu wymiaru sprawiedliwości - nowa instytucja w prawie procesowym cywilnym i karnym, Przegląd Sądowy 2021 nr 6, s. 5). Niemożliwe (niedopuszczalne) jest więc wyłączenie sądu co do jednego z wniosków strony, przy pozostawieniu w rozpoznaniu tego sądu orzeczenia co do istoty sprawy.

Po trzecie, przekazania sprawy w trybie art. 44¹ k.p.c. (wyłączenia sądu) nie można uzasadniać złożeniem wniosku (wniosków) o wyłączenie (wszystkich) sędziów, gdyż w tym aspekcie przepisami szczególnymi, a tym samym wyprzedzającymi stosowanie art. 44¹ k.p.c. i powodującymi bezzasadność wystąpienia sądu o przekazanie sprawy na tej podstawie, są art. 48¹ i art. 52¹ k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2019 r., V CO 294/19, OSNC 2020 nr 9, poz. 75 i z dnia 30 stycznia 2020 r., III CO 4/20, OSNC 2020 nr 9, poz. 78; w literaturze por. P. Zaborowska: Delegacyjna właściwość sądu ze względu na "dobro wymiaru sprawiedliwości" w postępowaniu cywilnym, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego. Seria Prawnicza. Prawo 2020 nr 29, s. 293).

Po czwarte wreszcie, w ogólności złożenie wniosku o wyłączenie sędziego (sędziów) czy też odmowa wyłączenia sędziów, nie uzasadnia przekazania sprawy w trybie art. 44¹ k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2020 r., I CO 136/20; LEX nr 3213553; z dnia 25 lutego 2021 r., IV CO 19/21, LEX nr 3213577; z dnia 6 lipca 2021 r., IV CO 109/21, LEX nr 3207943 oraz z dnia 27 października 2021 r., IV CO 133/21, LEX nr 3266420).

Podane względy powodują odmowę przekazania sprawy w przedstawionym zakresie.